REPUBLIKA HRVATSKA
Visoki trgovački sud Republike Hrvatske
Berislavićeva 11, Zagreb

Poslovni broj: 63 Pž-3735/2021-3

U IME REPUBLIKE HRVATSKE

PRESUDA

Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, u vijeću sastavljenom od sudaca Dubravke Zubović, predsjednice vijeća, dr. sc. Srđana Šimca, suca izvjestitelja i Nevenke Marković, članice vijeća, u pravnoj stvari tužitelja STEČAJNA MASA MIRET d.o.o. u stečaju, iz Zagreba, Horvaćanska cesta, OIB 33808960579, kojeg zastupaju punomoćnici, odvjetnici iz Odvjetničkog društva Marković i partneri d.o.o., Zagreb, Ilica 1A, protiv 1. tuženika DRAGUTINA BABIĆA iz Prilešća, Vukova Gorica 24/A, kojeg zastupa punomoćnik Davor Popović, odvjetnik u Karlovcu, Kralja Tomislava 6 OIB 79396714738 i 2. tuženika ZAVAROVALNICA SAVA, Zavarovalna družba d.d., Republika Slovenija, Maribor, Cankarjeva 3 OIB 45237012600, kojeg zastupa punomoćnik Marko Reškovac, odvjetnik u Karlovcu, Preradovićeva 16 radi isplate iznosa od 739.544,96 kn, odlučujući o tužiteljevoj žalbi protiv presude Trgovačkog suda u Zagrebu, poslovni broj P-1327/2017 od 10. svibnja 2021., u sjednici vijeća održanoj 12. listopada 2021.

presudio je

I. Odbija se kao neosnovana tužiteljeva žalba i potvrđuje presuda Trgovačkog suda u Zagrebu, poslovni broj P-1327/2017 od 10. svibnja 2021. u točki I. njene izreke u dijelu u kojem je odbijen kao neosnovan tužbeni zahtjev kojim tužitelj zahtijeva od prvotuženika i drugotuženika da mu solidarno isplate iznos od 291.137,40 kn, zajedno s 5% zateznih kamata godišnje tekućim od 5. svibnja 1994. pa sve do isplate, te u dijelu u kojem je odbijen kao neosnovan tužbeni zahtjev kojim tužitelj zahtijeva da mu prvotuženik isplati iznos od 181.544,96 kn zajedno s 5% zateznih kamata godišnje tekućim od 5. svibnja 1994. pa do isplate, kao i u točki II. njene izreke kojom je naloženo tužitelju nadoknaditi prvotuženiku troškove parničnog postupka u iznosu od 23.519,97 kn.

II. Preinačuje se presuda Trgovačkog suda u Zagrebu, poslovni broj P-1327/2017 od 10. svibnja 2021. u dijelu točke I. njene izreke i sudi:

Nalaže se prvotuženiku i drugotuženiku u roku od 8 dana solidarno platiti tužitelju iznos od 41.310,00 USD (četrdesetjednutisućutristodeset američkih dolara)

zajedno sa zateznim kamatama od 5% godišnje, tekućim od 5. svibnja 1994. pa do isplate.

III. Preinačuje se presuda Trgovačkog suda u Zagrebu, poslovni broj P-1327/2017 od 10. svibnja 2021. u dijelu točke II. njene izreke i sudi:

Odbija se prvotuženikov zahtjev da mu tužitelj nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 63.591,03 kn (šezdesettritisućepetstodevedesetjednu kunu i tri lipe) kao neosnovan.

IV. Preinačuje se presuda Trgovačkog suda u Zagrebu, poslovni broj P-1327/2017 od 10. svibnja 2021. u točki III. njene izreke i sudi:

Tužitelj i drugotuženik snose parnične troškove na jednake dijelove.

Obrazloženje

1. Pobijanom presudom odbijen je kao neosnovan tužbeni zahtjev kojim tužitelj zahtijeva da se naloži prvotuženiku i drugotuženiku solidarno platiti iznos od 558.000,00 kn zajedno s 5% kamata godišnje od 5. svibnja 1994., pa do isplate, te platiti prvotuženiku iznos od 181.544,96 kn zajedno s kamatama, kao i naknaditi tužitelju parnične troškove (točka I. izreke). Tužitelju je naloženo naknaditi prvotuženiku parnične troškove u iznosu od 87.111,00 kn (točka II. izreke), odnosno drugotuženiku u iznosu od 162.395.30 kn (točka III. izreke).

2. Predmet spora proizlazi iz ugovora o prijevozu robe cestom. Prvotuženik se kao prijevoznik obvezao svojim kamionom prevesti za tužitelja kao pošiljatelja 459 kartonskih kutija, u kojima je bilo 5508 pari muških i ženskih cipela, iz Poznanovca do Moskve. Tamo ih je trebao zaprimiti kupac te robe, društvo Elorg. S obzirom na to da kupac nije zaprimio robu, tužitelj u ovoj pravnoj stvari traži naknadu štete zbog gubitka robe od prvotuženika kao prijevoznika. Od drugotuženika kao osiguratelja od odgovornosti prvotuženika tužitelj traži solidarnu isplatu duga do limita ograničenja njegove odgovornosti.

3. Na ovaj pravni posao primjenjuju se odredbe Konvencije o ugovoru za međunarodni prijevoz robe cestom („Službeni list FNRJ"- Međunarodni ugovori broj 11/58; dalje: CMR), jer je mjesto primanja robe na prijevoz i mjesto odredišta u dvije različite države od kojih je barem jedna zemlja ugovornica, bez obzira na mjesto sjedišta i nacionalnost stranaka.

4. Prvostupanjski sud je ocijenio da tužiteljevi zahtjevi nisu osnovani. Tako je prvostupanjski sud odlučio iz razloga što tužitelj u međunarodnom tovarnom listu (CMR) nije dovoljno precizno označio mjesto isporuke robe, već je samo naveo „Moskow Russia". On je prvotuženiku dostavio isječak plana Moskve, bez da je odredio i dokazao što je na tom planu odredio kao mjesto isporuke. Jednako tako, tužitelj nije prvotuženiku dao dovoljno podataka o osobi kupca robe i njegovom žigu.

Garancijsko pismo kojim kupac preuzima odgovornost za plaćanje carinskog duga i koje je sadržavalo autentični žig kupca, prvotuženik je morao ostaviti na graničnom prijelazu prilikom uvoza robe u Rusiju, pa nije imao mogućnost provjere žiga prilikom predaje robe.

5. Također, prvostupanjski sud je utvrdio da tužitelj nije dao točnu deklaraciju o vrijednosti robe, jer je izdao dva istovjetna računa istog broja i datuma 2204 od 14. listopada 1993., ali na različite iznose. Tužitelj je jedan račun izdao na iznos od 127.840,68 USD, a drugi na iznos od 41.310,00 USD. Prvostupanjski sud je na temelju nalaza i mišljenja stalnog sudskog vještaka financijske struke, Aleksandra Vranka, utvrdio da su oba računa upotrijebljena u carinskom postupku, na način da je roba izašla iz teritorija Republike Hrvatske s vrijednošću od 128.840,68 USD, a uvezena je u Rusku Federaciju s vrijednošću od 41.310,00 USD. Zato je prvostupanjski sud ocijenio da tužitelj kao pošiljatelj snosi odgovornost za troškove i štetu zbog gubitka robe zbog davanja netočnih i neodgovarajućih podataka na temelju odredbe čl. 7. st. 1. a) i b) u vezi s čl. 6. st. 1. d) i e) CMR-a, dok je prvotuženik kao prijevoznik oslobođen od odgovornosti.

6. Tužitelj je protiv presude prvostupanjskog suda podnio žalbu iz svih žalbenih razloga iz odredbe čl. 353. Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“ broj: 148/11 - pročišćeni tekst, 25/13, 89/14 i 70/19; dalje: ZPP). On je u svojoj žalbi ukazao na to da prvostupanjski sud nije proveo radnje na koje ga je uputio ovaj sud u svojoj odluci poslovni broj Pž-7372/2014 od 16. svibnja 2017., sve u skladu s pravnim shvaćanjem koje je prethodno zauzeo Vrhovni sud Republike Hrvatske u svojoj revizijskoj odluci poslovni br. Rev-7/01 od 6. lipnja 2002. Odnosno, prvostupanjski sud nije provjerio je li tužiteljevo potraživanje po svojoj visini premašuje ograničenje propisano u odredbi čl. 23. st. 3. CMR-a, do koje visine postoji prijevoznikova odgovornost za gubitak robe. Time je počinjena bitna povreda odredaba parničnog postupka.

7. Tužitelj je ukazao na to da je prvostupanjski sud pogrešno i nepotpuno utvrdio činjenično stanje time jer je zanemario da je prvotuženik prema tužiteljevim uputama bio dužan robu dostaviti u sjedište društva Elorg, te da je imao broj telefona osobe - Sergeja Mordovina koji je trebao preuzeti robu. Prvotuženik je protivno uputama robu iskrcao na parkiralištu, bez da je provjerio identitet osobe kojoj robu predaje. Time je postupio protivno svojoj obvezi da upotrijebi pažnju urednog i savjesnog gospodarstvenika. Tužitelj napominje da sukladno čl. 17. st. 1. CMR-a, prijevoznik odgovora po načelu kauzalne odgovornosti. Na prvotuženiku kao prijevozniku je bio teret dokaza o tome postoji li koji od razloga za njegovo oslobođenje od odgovornosti propisanih u odredbi čl. 17. st. 2. CMR-a. Tužitelj drži da neispunjavanje međunarodnog teretnog lista nije bio uzrok štete, jer je prvotuženik dobio točne podatke, već je šteta nastala tuženikovim propustom da prilikom obavljanja svoje djelatnosti primijeni odgovarajući stupanj pažnje.

8. Prvotuženik i drugotuženik su odgovorili na navode tužiteljeve žalbe te su ih ocijenili neosnovanim.

9. Tužiteljeva žalba je djelomično osnovana.

10. Ovaj sud je ispitao pobijanu presudu na temelju odredbe čl. 365. st. 1. i 2. ZPP-a u granicama razloga navedenih u žalbi, pri čemu je po službenoj dužnosti pazio na bitne povrede odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 2. t. 2., 4., 8., 9. i 11. ZPP-a, kao i na pravilnu primjenu materijalnog prava (čl. 356. ZPP-a).

11. U postupku pred prvostupanjskim sudom bilo je sporno je li prvotuženik robu koju je primio radi prijevoza predao primatelju na mjestu koje je tužitelj odredio i je li roba izgubljena. Sporna je i visina štete, odnosno vrijednost robe koju je prvotuženik prevozio.

12. Iz iskaza tužiteljevog ranijeg zastupnika po zakonu, iskaza prvotuženika, kao i iskaza svjedoka Željka Graše i Borisa Ferkule, koji su u bitnom sadržajno suglasni, proizlazi sljedeće. Tužiteljev radnik B. Ferkula je prvotuženiku, koji je s robom već krenuo prema carinarnici u Krapini, tamo predao isječak plana Moskve s označenim mjestom gdje robu treba predati, broj telefona osobe Sergeja Moldovina, kojem se prvotuženik trebao obratiti dolaskom na odredište, te fakturu, garancijsko pismo i ostalu dokumentaciju koja je bila nužna da bi se obavio postupak carinjenja.

13. Iz telefaks obavijesti od 26. listopada 1993. potpisane po društvu Elorg oko, proizlazi da roba nije stigla primatelju. Također, iz predmeta Općinskog državnog odvjetništva u Karlovcu poslovni broj KTR-713/96 proizlazi da je tužitelj podnio kaznenu prijavu zbog nestanka predmetne robe. Iz provedenog vještačenja po Centru za kriminalistička vještačenja u tom predmetu, proizlazi da je osoba koja se tužitelju predstavila kao zaposlenik društva Elorg te kojoj je on predao robu, ovjerila međunarodni tovarni list krivotvorenim žigom. Riječ je o okruglom žigu na latinici, dok je autentičan žig na ćirilici i sadržava oznaku ELORGKS.

14. Iz prvotuženikovog iskaza proizlazi da mu je nakon njegova dolaska na parkiralište ispred jednog motela na ulazu u grad Moskvu, na kojem se uobičajeno zaustavljaju kamioni, prišao čovjek koji se predstavio kao zaposlenik društva Elorg. Taj čovjek je imao zapisane sve informacije o njemu, registraciju kamiona, otkuda dolazi roba, kao i ime direktora društva Elorg. Taj čovjek je s njim krenuo prema carinarnici, preuzeo svu dokumentaciju o robi te se vratio s međunarodnim tovarnim listom na kojemu je bio žig carine te žig društva Elorg kojemu je robu trebao dostaviti. Nakon toga, prvotuženik je iskrcao robu u jedan kamion, odnosno manji dio koji nije stao, ostavio je u jednom skladištu ispred carinarnice. Po povratku u Hrvatsku telefonirao je supruzi koja ga je obavijestila da je razgovarala sa suprugom Josipa Boljara, tadašnjeg tužiteljevog zastupnika po zakonu da nešto nije u redu, jer roba nije stigla primatelju.

15. Slijedom navedenih odlučnih činjenica koje su utvrđene u provedenom dokaznom postupku pred prvostupanjskim sudom, proizlazi da bez obzira što međunarodni tovarni list nije sadržavao podatak o mjestu na kojem roba treba biti isporučena primatelju, prvotuženik je o tome dobio naknadnu uputu, što između stranaka uopće nije bilo sporno.

16. Odredbom čl. 17. CMR-a, propisano je da prijevoznik odgovara za potpuni ili djelomičan gubitak robe i za njezino oštećenje do kojeg dođe od trenutka preuzimanja robe do trenutka isporuke robe. Mogućnost za oslobođenje od odgovornosti propisana je odredbom čl. 17. st. 2. CMR- a. Sukladno toj odredbi prijevoznik se oslobađa odgovornosti ako su gubitak, šteta ili zakašnjenje posljedice krivnje imatelja prava, njegove upute koja nije dana krivnjom prijevoznika, prirodne mane robe ili okolnosti koje prijevoznik nije mogao izbjeći i čije posljedice nije mogao spriječiti. Riječ je o načelu objektivne odgovornosti koja se temelji na postojanju kauzalne veze između štetne radnje (neispunjenju ugovorne obveze) i štete. Na prijevozniku je teret dokazivanja da postoji neki od ranije citiranih razloga za oslobođenje od njegove odgovornosti (čl. 18. st. 1. CMR-a).

17. Ovaj sud ocjenjuje da uzrok gubitka robe nije u tužiteljevom propustu da prvotuženiku pruži potpune i točne podatke o mjestu na koji treba dostaviti robu i osobi koja ju treba zaprimiti, kako je to zaključio prvostupanjski sud. Do gubitka robe je došlo jer prvotuženik nije postupio po dobivenoj tužiteljevoj uputi, odnosno robu nije predao na mjestu koje je dobio označeno na planu grada Moskve niti je u vezi predaje kontaktirao osobu Sergeja Moldovina, kojeg je tužitelj odredio kao primateljevog predstavnika. Zbog toga okolnost je li prvotuženik bio upoznat s izgledom žiga društva Elorg, kao i okolnost da bi se tvrtka kupca pojavljivala u raznim inačicama (Elorg, Elorg oko, Elorg ks), ne mijenjaju stanje stvari. Iako ovaj sud uvažava okolnosti da je prvotuženik vjerojatno žrtva organiziranog kriminala, takav događaj u ovoj pravnoj stvari nije imao karakter više sile, jer bi da je postupao po tužiteljevim uputama, prvotuženik ovaj događaj mogao u cijelosti izbjeći te spriječiti njegove posljedice.

18. Da je roba doista izgubljena proizlazi iz činjenice da je prvotuženik o tome obaviješten odmah pri povratku u Republiku Hrvatsku, da je žig kojim je ovjeren međunarodni teretni list bio krivotvoren, što je sve utvrđeno u tijeku kaznenog postupka koji se vodio povodom tužiteljeve kaznene prijave radi nestanka robe, kao i iz telefaks obavijesti kojom je kupac obavijestio tužitelja da roba nije zaprimljena.

19. Ponašanje ranijeg tužiteljevog zastupnika po zakonu Josipa Boljara, koji se u vrijeme gubitka robe poslovno nalazio u Moskvi te koji prema ocjeni prvostupanjskoga suda nije reagirao na odgovarajući način na štetni događaj, ne može biti u uzročnoj vezi s nastalom štetom, jer je riječ o događajima koji su uslijedili nakon što je roba već bila izgubljena. Sve i da je tužiteljev tadašnji zastupnik po zakonu reagirao promptno, podnošenjem kaznene prijave ruskoj policiji, a ne tek naknadno, povratom u Republiku Hrvatsku, ne znači da bi roba bila pronađena.

20. U tom kontekstu ovaj sud napominje da Vrhovni sud Republike Hrvatske u svojoj presudi i rješenju poslovni broj Rev-7/01 od 6. lipnja 2002. kojom je prihvaćena prvotuženikova revizija u odnosu na dosuđenu naknadu štete i kojom su ukinute ranije presude Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske od 19. svibnja 1998. poslovni broj Pž-639/98 te presuda Trgovačkog suda u Karlovcu od 11. prosinca 1997. poslovni broj P-626/94 iskazao jasno pravno stajalište. Vrhovni sud Republike Hrvatske je ukazao da kada prijevoznik odgovara za naknadu štete za gubitak robe da takva naknada ne može prijeći 25,00 franaka po kilogramu bruto težine manjka

(pri čemu franak znači franak u zlatu težine 10/31 grama i finoće 0,9000) u smislu odredbe čl. 23. st. 3. CMR-a. On je dao uputu da se u ponovljenom postupku provjeri je li visina tužbenog zahtjeva u skladu s tom odredbom. Navedeno upućuje na prvotuženikovu odgovornost za gubitak ove robe.

21. Kako dakle, prvostupanjski sud nije provjerio je li tužbenim zahtjevom prekoračeno ograničenje propisano odredbom čl. 23. st. 3. CMR-a, a uvažavajući okolnost da je iz toga razloga predmet već jednom vraćen na ponovni postupak prvostupanjskom sudu, ovaj sud je odlučio u smislu odredbe čl. 366. ZPP-a, a u vezi s čl. 223. ZPP-a sam utvrditi tu činjenicu.

22. Pri tome je ovaj sud uzeo u obzir činjenice koje su mu pravno poznate. Naime, Konvencija o ugovoru za međunarodni prijevoz robe cestom (CMR), usvojena je u Ženevi 1956. godine. Njome je predviđeno da će prijevoznikova odgovornosti za naknadu štete zbog povrede ugovora o prijevozu biti visinski ograničena. Ograničenje se iskazivalo u germinal francima, odnosno vezalo uz cijenu zlata koje je tradicionalno imalo stabilnu vrijednost na tržištu. Međutim, uslijed naglog porasta cijene zlata krajem 70.-tih godina 20. stoljeća (pa sve do danas), nastala je potreba za dodatnom zaštitom prijevoznika, jer je vrijednosna granica njihove odgovornost posljedično narasla. Upravo iz toga razloga Konvencija je izmijenjena Protokolom iz 1978. godine, u kojem je uvedena posebna obračunska jedinica tzv. Posebno pravo vučenja. Međutim, Republika Hrvatska nije ratificirala navedeni Protokol, sve do 1. svibnja 2017. kada je stupio na snagu Zakon o potvrđivanju protokola uz Konvenciju o ugovoru u međunarodnom prijevozu robe cestom (CMR) iz 1978. godine („Narodne novine"- Međunarodni ugovori broj 6/16). Iz toga slijedi da se u ovoj pravnoj stvari u kojoj je šteta nastala 1993. godine izravno primjenjuju odredbe CMR konvencije o ograničenju prijevoznikove odgovornosti, prema kojoj postoji prijevoznikova odgovornost da nadoknadi štetu do vrlo visokih svota.

23. Radi izračuna vrijednosti do koje prvotuženik odgovora za štetu, ovaj sud je izvršio uvid u nekoliko internetskih stranica https://www.macrotrends.net /1333/historical-gold-prices-100-year-chart, https://www.gold.org/goldhub/data/gold-prices te dobio podatak da je u vrijeme nastanka štetnog događaja (listopad 1993.) cijena 1 unce 24 karatnog zlata iznosila približno 370,00 USD. Kako 1 unca sadrži otprilike 31 gram, proizlazi da je 1 gram zlata u to vrijeme vrijedio 11,93 USD. Sukladno odredbi čl. 23. st. 3. CMR-a prijevoznik odgovara do visine od 25 germinal franaka po kilogramu bruto težine manjka, pri čemu germinal franak znači franak u zlatu težine 10/31 grama i finoće 0,9000, što je čistoća od 24 karata.

24. Ovaj sud je matematičkom operacijom utvrdio da prvotuženik odgovara do visine od 96,00 USD po bruto kilogramu manjka robe (25x (10/31 g) x 11,93 USD). U ovoj pravnoj stvari iz međunarodnog tovarnog lista proizlazi da je prvotuženik prevozio 7.300 bruto kg cipela, slijedom čega postoji njegova odgovornost da nadoknadi štetu zbog gubitka robe sve do vrijednosti od 702.330,00 USD. Navedeni iznos znatno premašuje visinu tužbenog zahtjeva (vrijednost predmeta spora izražena je u kunskoj protuvrijednosti iznosa od 127.848,46 USD). Pri svojoj računici, ovaj sud se vodio time da ne postoji jednoznačni podatak o cijeni zlata koji bi bilo koji vještak mogao pribaviti, jer za zlato ne postoji jedinstvena burzovna cijena. Kod

takvog stanja stvari, ovaj sud je u smislu odredbe čl. 10. ZPP-a, smatrao da nije svrsishodno generirati dodatne troškove postupka provođenjem vještačenja kako bi se dobila preciznija računica, jer odstupanje u izračunu sigurno ne bi bilo toliko da bi moglo dovesti do prvotuženikovog oslobođenja od odgovornosti za štetu.

25. Naknada štete za gubitak robe se izračunava prema vrijednosti robe u mjestu i u trenutku njezina primitka na prijevoz (čl. 23. st. 1. CMR-a). Vrijednost robe utvrđuje se prema burzovnoj cijeni ili, ako takva cijena ne postoji, prema tekućoj tržišnoj cijeni, ili ako ne postoji niti jedna od njih, prema uobičajenoj vrijednosti robe iste vrste i kvalitete (čl. 23. st. 2. CMR-a). Sukladno ovim odredbama, proizlazi da je za izračun visine štete relevantna upravo ona cijena koju je bio spreman platiti ruski kupac, društvo Elorg, jer upravo ona odražava tržišnu vrijednost izgubljene robe.

26. Međutim, u postupku pred prvostupanjski sudom utvrđeno je da je tužitelj u pogledu jednog te istog posla izdao dvije fakture istoga broja i datuma, samo u različitim iznosima. Pri tome je carinskim vještačenjem po vještaku financijske struke utvrđeno da je faktura izdana na iznos od 127.840,68 USD upotrijebljena prilikom carinjenja robe kod izvoza te je pratila izlaznu carinsku deklaraciju (ICD). S druge strane, faktura izdana na iznos od 41.310,00 USD upotrijebljena je prema tužiteljevoj uputi prilikom uvoza robe u Rusiju te je pratila uvoznu carinsku deklaraciju (UCD). Kako doista postoje dvije fakture, za koje iz nalaza vještaka financijske struke proizlazi da su upotrijebljene u carinskom postupku, ovaj sud nije prihvatio mišljenje vještaka da se faktura s manjim iznosom koristila za lažno prikazivanje cijene robe radi smanjenja carinskih i drugih davanja koje terete ruskog uvoznika robe pa zbog toga nije vjerodostojna.

27. Prvotuženik je već u svome odgovoru na tužbu prigovorio visini odštetnog zahtjeva. On je tijekom trajanja postupka dosljedno isticao da je njemu predana samo faktura u manjem iznosu, koju je dostavio u sudski spis. Dakle, takav prigovor je istaknut još u svibnju 1994., što je vremenski blizu sklapanju pravnog posla. Kraj takvog stanja stvari, tužitelj nije, iako je vrijednost izgubljene robe bila sporna, dostavio bilo kakav dokaz o kupoprodaji predmetne robe (narudžbenicu, ugovor, predložio saslušanje svjedoka koji imaju saznanja o tom pravnom poslu i sl.). O razlozima zbog kojih je iskazana različita cijena u dvama fakturama moguće je samo nagađati. Prema tome, razlog koji vještak navodi zbog čega je faktura izdana u manjem iznosu, odnosno radi izbjegavanja plaćanja uvozne carine, premda je životno logičan, predstavlja samo mogućnost. Jednako tako, ne može se isključiti da je tužitelj imao interes za prikazivanje veće cijene robe npr. kako to proizlazi iz navoda tužbe, jer mu je poslovna banka odobravala kredit u vrijednosti izvezene robe. U svakom slučaju, nije dovoljno činjenicu (visina štete), koja je odlučna za donošenje odluke o tužbenom zahtjevu utvrditi na razini vjerojatnosti. Sukladno odredbi čl. 221.a ZPP-a, ako sud na temelju izvedenih dokaza ne može sa sigurnošću utvrditi neku činjenicu, o postojanju činjenice zaključit će primjenom pravila o teretu dokazivanja. Iz toga je razloga, ovaj sud ocijenio da vrijednost izgubljene robe iznosi 41.310,00 USD, jer jedino je za taj iznos moguće sa sigurnošću utvrditi da je na njega pristao kupac robe. To proizlazi iz činjenice da je prvotuženik, prema tužiteljevoj uputi, upravo ovu fakturu upotrijebio prilikom postupka uvoza robe u Rusku Federaciju, a kupac je namjeravao na taj iznos platiti carinu.

Zato je tužitelju koji je svjesno prihvatio ovakvo postupanje s izdavanjem dva računa s dva različita iznosa, od kojih je prvotuženiku bio poznat samo ovaj drugi s nižim iznosom, dosuđen upravo ovaj manji iznos od 41.310,00 USD.

28. Unatoč tome što je tužitelj u podnesu od 7. veljače 2018. svoj zahtjev izrazio u kunama, ovaj sud mu je naknadu štete dosudio u američkim dolarima. Naime, riječ je o šteti koja je nastala povredom ugovorne obveze prijevoza stvari te predaje robe primatelju. Da je prvotuženik ispunio svoju obvezu, tužitelju bi cijena cipela bila plaćena u dolarima, jer se radi o pravnom poslu s nerezidentom s kime je dopušteno ugovoriti devizno plaćanje. Sukladno pravnom shvaćanju zauzetom na sjednici Građanskog odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske (5/02) održane 9. prosinca 2002. vjerovnik nije ovlašten svoju tražbinu koja u skladu sa zakonom glasi na plaćanje u stranoj valuti samovoljno (jednostrano) pretvoriti u tražbinu u domaćoj valuti, niti je u toj valuti utužiti. Ako on to ipak učini, sud će, ako ocijeni da je tužbeni zahtjev inače osnovan, naložiti tuženiku da tražbinu ispuni u stranoj valuti na koju ona glasi."

29. Prema tečajnoj listi Hrvatske narodne banke proizlazi da na dan donošenja presude srednji devizni tečaj 1 USD iznosi 6,50 kn. Slijedom navedenog, iznos od 41.310,00 USD, za koje je ovaj sud utvrdio da je tužbeni zahtjev osnovan, odgovara iznosu od 268.515,00 kn. Za više zatraženi iznos od 471.029,96 kn tužiteljev je zahtjev u odnosu na prvotuženika ocijenjen neosnovanim, kao što je prethodno obrazloženo.

30. U odnosu na drugotuženika postoji njegova odgovornost koja proizlazi iz sklopljenog ugovora o osiguranju prijevoznikove odgovornosti (str. 96. - 103. spisa). Drugotuženik je pravna osoba sa sjedištem u Republici Sloveniji pa se sukladno odredbi čl. 20. st. 2. t. 13. Zakona o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima („Narodne novine“ 53/91 i 88/01), na ugovor o osiguranju primjenjuju pravo mjesta gdje se u vrijeme primitka ponude nalazilo prebivalište odnosno sjedište osiguratelja. Iz odredbe čl. 941. Zakona o obveznim odnosima („Službeni list SFRJ“ broj 29/78; dalje: ZOO), koje je vrijedio u Republici Sloveniji u vrijeme sklapanja ugovora, proizlazi da u slučaju osiguranja od odgovornosti, oštećena osoba može zahtijevati neposredno od osiguratelja naknadu štete koju je pretrpjela događajem za koji odgovara osiguranik, ali najviše do iznosa osigurateljeve obveze. Ograničenje drugotuženikove odgovornosti određeno je do maksimalnog iznosa od 150.000,00 DEM po štetnom događaju. Iz dopisa Karlovačke banke d.d. proizlazi da je na dan 11. prosinca 1997. 150.000,00 DEM odgovaralo iznosu od 83.812,33 USD iz čega slijedi da tužbeni zahtjev koji je ovaj sud ocijenio osnovanim svojom visinom ne prelazi iznos drugotuženikovog pokrića. Slijedom navedenog, ovaj sud je ocijenio tužiteljev zahtjev u odnosu na drugotuženika osnovan u iznosu od 41.310,00 USD.

31. Prema odredbi čl. 27. CMR-a, tužitelj ima pravo zahtijevati kamatu na iznos naknade koji mu pripada, a kamata se obračunava u iznosu od 5% godišnje i teče od dana podnošenja tužbe 5. svibnja 1994. pa do isplate.

32. Slijedom navedenog, odlučeno je kao u točkama I. i II. izreke (čl. 373.a st. 1. i. 2. ZPP-a).

33. Kako je djelomičnim uvažavanjem tužiteljeve žalbe izmijenjen omjer uspjeha stranaka u postupku, ovaj sud je posljedično izmijenio i odluku o troškovima postupka. Tužitelj nije u svojoj žalbi određeno naveo za koje bi pojedinačne pravne radnje prvostupanjski sud pogrešno odmjerio naknadu prvotuženikovog i drugotuženikovog parničnog troška. Tužitelj je istaknuo da prvostupanjski sud nema stručno znanje da izračuna vrijednost premeta spora, jer je ona jedno vrijeme bila iskazana u germinal francima. Treba napomenuti da tužitelj od 20. svibnja 1996., kada je djelomično povukao tužbu u dijelu kojim traži isplatu 60.000,00 DEM po osnovi izgubljene dobiti, nije suštinski mijenjao vrijednost predmeta spora, jer se tužbeni zahtjev odnosi na naknadu štete u visini vrijednosti izgubljene robe.

34. Tužitelj je izmijenio svoj zahtjev na način da je naknadu štete potraživao u različitim valutama. Tako je jedno vrijeme tužiteljev zahtjev bio neodređen, jer je njegova visina bila iskazana u germinal francima, koji ne predstavljaju službenu valutu (razdoblje od 15. prosinca 2010. pa do 7. veljače 2018.). Međutim, prvotuženik je i za taj period zatražio trošak prema konačnoj vrijednosti predmeta spora od 740.000,00 kn (kunska protuvrijednost iznosa od 127.840,68 USD), pa je prvostupanjski sud posljedično ipak pravilno utvrdio visinu troškova i za taj period. Kako dakle, tužitelj nije u svojoj žalbi određeno prigovorio na odmjereni parnični trošak za pojedine pravne radnje poduzete po odvjetniku, te kako ovaj sud odlučuju u granicama razloga navedenih u žalbi, ovaj sud je prihvatio visinu parničnog troška koju je pravilno utvrdio prvostupanjski sud.

35. Prema konačno postavljenom tužbenom zahtjevu (VPS 739.544,96 kn), tužitelj je ostvario uspjeh u postupku u omjeru od 36%, dok je prvotuženik ostvario uspjeh u omjeru od 63%. Kada se od postotka prvotuženikovog uspjeha oduzme postotak tužiteljevog uspjeha proizlazi da prvotuženik ostvaruje pravo na naknadu troškova u omjeru od 27%, sve u smislu odredbe čl. 154. st. 2. ZPP-a. Zbog toga je iznos parničnog troška koji je prvostupanjski sud naložio tužitelju da ga nadoknadi prvotuženiku u iznosu od 87.111,00 kn, trebalo umanjiti za postotak prvotuženikovog uspjeha u postupku od 27%, što iznosi ukupno 23.519,97 kn.

36. Ovaj sud je ocijenio da su tužitelj i drugotuženik ostvarili djelomičan uspjeh u sporu u približno jednakim dijelovima. Vrijednost predmeta spora u odnosu na drugotuženika iznosila je 558.000,00 kn, pri čemu je tužbeni zahtjev ovaj sud ocijenio osnovanim za iznos kunske protuvrijednosti od 266.862,60 kn, dok je odbijen za iznos od 291.137,40 kn. Dakle, tužitelj je uspio sa 48% svog zahtjeva, naspram drugotuženikova uspjeha od 52 %. Kako su tužitelj i drugotuženik ostvarili uspjeh u približno jednakim dijelovima, ovaj sud je odlučio da svaki od njih snosi svoje troškove postupka, u smislu odredbe čl. 154. st. 3. ZPP-a.

37. Zato je odlučeno kao u točkama II. i III. izreke (čl. 166. st. 2. ZPP-a).

Zagreb, 12. listopada 2021.

Predsjednica vijeća
Dubravka Zubović

Dokument je elektronički potpisan:
DUBRAVKA ZUBOVIĆ

Vrijeme potpisivanja:
08-12-2021
10:43:53

DN:
C=HR
O=VISOKI TRGOVAČKI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
2.5.4.97=#130D485239373334393336363531 39
L=ZAGREB
S=ZUBOVIĆ
G=DUBRAVKA
CN=DUBRAVKA ZUBOVIĆ

Broj zapisa: **eb301-513ff**

Kontrolni broj: **0c3ea-51e9b-10780**

Ovaj dokument je u digitalnom obliku elektronički potpisan sljedećim certifikatom:
CN=DUBRAVKA ZUBOVIĆ, L=ZAGREB, O=VISOKI TRGOVAČKI SUD REPUBLIKE HRVATSKE, C=HR

Vjerodostojnost dokumenta možete provjeriti na sljedećoj web adresi:
https://usluge.pravosudje.hr/provjera-vjerodostojnosti-dokumenta/

unosom gore navedenog broja zapisa i kontrolnog broja dokumenta.

Provjeru možete napraviti i skeniranjem QR koda. Sustav će u oba slučaja prikazati izvornik ovog dokumenta.

Ukoliko je ovaj dokument identičan prikazanom izvorniku u digitalnom obliku, **Visoki trgovački sud Republike Hrvatske** potvrđuje vjerodostojnost dokumenta.

JOZO BRČIĆ

Digitalno potpisao: JOZO BRČIĆ
Datum: 2021.12.27 16:04:46 +01'00'